

dokter Verdenius 1901 - 1945

Blik op Boijl

Wie wel eens een bezoek heeft gebracht aan de Oudheidkamer in Wolvega, zal het onderstaande wandbord opgevallen zijn.

Een prachtig blauw bord van Makkumer aardewerk van 45cm. doorsnede

Het is 70 jaar geleden in 1948, door de inwoners van Boijl geschonken aan de weduwe van huisarts dr. Verdenius, ter nagedachtenis aan haar man.

Een spontaan initiatief van de patiënten uit Boijl.

Een van onze oudste inwoners herinnert zich nog heel goed dat hier geld voor ingezameld werd.

Dokter Verdenius vestigde zich als huisarts in Noordwolde in 1929

Tijdens de oorlogsjaren raakte hij betrokken bij het verzet. Eigenlijk was het niet eens zo'n hele grote verzetsgroep in Noordwolde waarvan Verdenius, samen met Thijs Reint Menger en Jan Beugeling de leider was.

Verdenius was ook leider van de L O: de landelijke organisatie voor hulp aan onderduikers en de O D: de orde dienst. Die regelden eten, valse papieren en schuilplaatsen voor onderduikers.

De 'ondergrondse' in Noordwolde werkte vrij openbaar, men vertrouwde elkaar.....

Echter, een gearresteerde jonge onderduiker uit Noordwolde sloeg helemaal door tijdens verhoren in Crackstate, de gevangenis in Heerenveen.

Hij noemde uit angst en in paniek een aantal namen van mensen (soms lukraak) uit Noordwolde en omgeving.

Dit trok de aandacht van de SD in Meppel, Steenwijk en Heerenveen en die besloten dat het tijd werd voor een grote razzia in Noordwolde.

Op 29 december 1944 en 3 januari 1945 vonden die plaats.

Verdenius werd volkomen verrast, tegen 8 uur van zijn bed gelicht en met meerdere mannen naar de oude ULO school aan de Oosterstreek, gebracht. (nu Matthijsje) Allen werden naar Crackstate in Heerenveen afgevoerd. Daar werden ze samen gepropt met 33 mensen in een cel voor 4 personen, amper sanitair, met als enige 'luxe' een laag stro.

Crackstate met toen directeur Czunzceleit, (een voormalige bakker) was berucht om zijn verhoormethoden.

In het boek 'de regio tijdens de tweede wereldoorlog' van W.H. de Vries, worden door overlevenden, de miselijk makende verhoormethoden beschreven.

Ook Verdenius onderging dit. Hij hoorde hoe in de de cel naast hem ook anderen tijdens verhoren gemarteld werden. Verdenius heeft dit niet verder afgewacht. Met de kennis die hij had en uit angst hierover 'door te slaan', brak hij een glas van zijn bril stuk en sneed met een scherp zijn halsslagader door.

Hij overleed in zijn cel, 44 jaar oud. Hij liet een gezin achter met 3 jonge kinderen.

Een deel van de gevangen genomen mannen uit Noordwolde werd na verhoor weer vrijgelaten maar anderen van de verzetsgroep, werden per trein overgebracht naar Neuengamme. Een groot kampcomplex ten zuiden van Hamburg.

In de gevangenis van Crackstate lieten tijdens de Duitse bezetting 60 mensen het leven. Van de destijds gearresteerde mensen uit Noordwolde kwamen 14 personen om, in verschillende Duitse kampen.

Mevrouw Verdenius vertelde later voor de rechtbank hoe één en ander in zijn werk was gegaan.

Nadat ze van hun bed waren gelicht werd haar man apart in een kamer gezet. Ze moest hem voor zijn vertrek een ontbijt en kleding brengen. Op haar vraag hoe lang dit zou gaan duren, kreeg ze te horen: 'een half uur tot en uur'. Nadat ze vernomen had dat haar man met de anderen in Crackstate was, bracht ze daar een deken heen. De volgende dag wilde ze een pakje voor hem afgeven. Daarvoor bracht ze, zoals ze veel vaker deed, een bezoek aan mej. Schotanus in Oranjewoud. Die ging in haar plaats en werd er honds ontvangen en afgeblaft.

Verdenius was toen al overleden.

Bijna weer thuis werd mevrouw Verdenius gewaarschuwd dat haar huis vol Duitsers zat. Alles was overhoop gehaald en naast de motor en de auto, werd ook een groot deel van de instrumenten en de verbandvoorraad meegenomen.

In Heerenveen was een lazaret ingericht en de voorraad moest kennelijk aangevuld....

De SS er die hierbij de leiding had, was van mening dat Noordwolde wel kon volstaan met één artspraktijk. (dr. Hoeksema was de andere arts)

Hiernaast een origineel handgeschreven briefje van dr. Verdenius. We kregen het van mevr. van de Wateren. Destijds nog Janke Benthem uit Boijl. Er liep qua tijd iets mis met het patiënten bezoek aan haar vader (Schoollaan), waarna ze dit briefje ontving.

In 1948 werd het herinneringsbord aangeboden aan mevrouw Verdenius. De schenkers kregen van haar elk persoonlijk geadresseerd, een bedankbriefje en een foto van haar man.

Porto 7½ cent.

Ze maakte plaats voor de nieuwe arts dr. Lemain en ging met haar kinderen in Steenwijk wonen. Ze schonk later het bord aan de oudheidkamer in Wolvega en overleed in 1990.

In ons dorp stond nog jarenlang de foto van dr. Verdenius op menig dressoir.

Verdenius is (her) begraven in Noordwolde, dat jaarlijks zijn slachtoffers van WO II stijlvol herdenkt.

